

De Minister van Buitenlandse Zaken
De Minister van Justitie
De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijks-
relaties

132638.21

Den Haag, 14 juli 2005

Geachte Minister,

Zowel tijdens het plenaire debat “Derde Top Raad van Europa” op 10 mei jl. als tijdens het mondeling overleg met de minister van Justitie op 28 juni j.l. over bewaring van de verkeersgegevens heeft de Eerste Kamer der Staten-Generaal aandacht gevraagd voor de zorg omtrent de oprichting van een EU-Agentschap inzake grondrechten.

Op 30 juni jl. heeft de Europese Commissie een verordening tot oprichting van het Agentschap van de EU inzake de grondrechten voorgesteld, als ook een besluit tot het verlenen van een mandaat aan dit Agentschap om taken te verrichten op het gebied van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken.

Na bestudering van de voorstellen wensen de commissie Europese Samenwerkingsorganisaties en de bijzondere commissie voor de JBZ-raad van de Eerste Kamer der Staten-Generaal kenbaar te maken overwegende bezwaren tegen deze voorstellen te hebben. De bezwaren hebben hoofdzakelijk betrekking op het overlappen van de (toekomstige) werkzaamheden van dit Agentschap met de werkzaamheden van de Raad van Europa, maar ook op de uitbreiding van de (geografische en inhoudelijke) werkterreinen van het nieuwe Agentschap.

Het Agentschap van de EU inzake de grondrechten, zoals nu voorgesteld door de Europese Commissie, zal zowel geografisch gezien als inhoudelijk een onwenselijke duplicatie betekenen van het werk van de Raad van Europa. Het voorstel kent geen duidelijke bevoegdheidsafbakening en geen specifiek mandaat voor het Agentschap. Het voorziet in een vergaande uitbreiding van de geografische reikwijdte. De besprekingen van het (meer)jaarlijkse programma voor het Agentschap vindt pas plaats na aanneming van de voorstellen. Deze omstandigheden brengen met zich mee dat een akkoord met de Raad van Europa op basis van artikel 300 van het Verdrag van de Europese Unie (eveneens pas te sluiten na aanneming van de voorstellen) geen waarborg is dat het Agentschap slechts complementair aan de Raad van Europa zal functioneren.

Het in de breedst mogelijke zin bevorderen van rechtsstaat, democratie en grondrechten wordt al sinds een halve eeuw op voortreffelijke wijze vorm gegeven door de Raad van Europa. Het ligt niet op de weg van de EU dit werk te dupliceren, al was het slechts dat alle vijftientig lidstaten van de EU lid zijn van de Raad van Europa. Bovendien geldt ten opzichte van de Raad van Europa ook wat geldt ten opzichte van de lidstaten: de EU moet alleen die zaken ter hand nemen die beter op EU niveau kunnen worden behandeld. Neemt de EU taken op zich die al worden uitgeoefend door de Raad van Europa, dan betekent dit een verzwakking van de positie van beide instellingen, en van de bescherming van mensenrechten in Europa. Daarenboven veroorzaakt deze duplicering van taken een verkwisting van publieke middelen.

Met de voorstellen van de Europese Commissie zal ook de kerntaak van het oorspronkelijke Europese Waarnemeningscentrum, namelijk de bestrijding van racisme en vreemdelingenhaat, teveel naar de achtergrond verdwijnen. Mensenrechten worden het speerpunt van het Agentschap van de EU inzake grondrechten. Bij aanvaarding van de voorgestelde uitbreiding van de geografische reikwijdte, is het mensenrechtenbeleid in de nabuurlanden zelfs de enige taak van het Agentschap. De voorstellen bieden derhalve onvoldoende waarborging dat het bestrijden van racisme en vreemdelingenhaat prioriteit geniet in de toekomst.

Aangezien de onderhandelingen over het voorstel tussen de Europese Commissie, het Europees Parlement en de Raad reeds in Brussel zijn aangevangen, verzoeken de commissies op zeer korte termijn een reactie van de regering te ontvangen op de overwegende bezwaren die de commissies hebben. De commissies wensen nu reeds deze boodschap aan de regering over te brengen, met het oog op de vereiste unanimiteit die in de Raad straks nodig zal zijn voor een besluit over de voorstellen.

Hoogachtend,

P.R.H.M. Van der Linden

Voorzitter commissie Europese Samenwerkingsorganisaties van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

J.W.M. Engels

Voorzitter bijzondere commissie voor de JBZ-Raad van de Eerste Kamer der Staten-Generaal